

2

สองใจ

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ

2

รักพี่เสียดายน้อง

หลวงพ่อกุล จิปุณฺณโณ

คำปรารภ

ในช่วงชีวิตของหลวงพ่อบ้านได้เทศน์โปรดชาวโลกทั้งหลายมากมายกว่า ๕๐๐ กัณฑ์ เราได้ถอดเทปออกมาจัดทำเป็นหนังสือเพื่อว่าคำสอนของหลวงพ่อบ้านมีค่า จะได้เป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับทุกท่าน เพราะมีหลายๆ ท่านที่ถนัดที่จะอ่านมากกว่าฟัง

จะสังเกตได้ว่าหลวงพ่อบ้านจะเทศน์คำสอนแตกต่างกันในแต่ละวาระ เช่น เทศน์ในงานศพ งานบุญ หรือเทศน์โปรดญาติโยม พระภิกษุ สามเณร หรือนักปฏิบัติที่มุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพาน

หนังสือที่จะออกมาชุดนี้จะมีทั้งหมด ๑๐ เล่ม จะเป็นกัณฑ์เทศน์โปรดพระภิกษุ สามเณร ในช่วงระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๓๗ ถึงพ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้จัดทำเห็นว่าเป็นประโยชน์มหาศาลไม่เฉพาะต่อนักบวชเท่านั้น แต่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่หวังความสุขเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตจนถึงผู้ที่หวังนิพพาน ในแต่ละตอนของเนื้อหาสาระ จะมีเคล็ดลับและเทคนิคที่จะช่วยประติดประต่อความเข้าใจในขณะปฏิบัติ ซึ่งขณะนี้ปราศจากหลวงพ่อบ้านที่จะเป็นผู้ตอบคำถาม

หนังสือทั้ง ๑๐ เล่มนี้ ได้รวบรวมมาจากการถอดเทปหลายม้วนด้วยกัน ตั้งชื่อเสียใหม่ ซึ่งฟังแล้วอาจจะดูใจผู้อ่านอยู่บ้าง แต่เนื้อหาสาระจะยังคงเป็นคำสอนของหลวงพ่อบ้านอยู่อย่างสมบูรณ์ ลองอ่านดูสักกัณฑ์ คณะผู้จัดทำได้ใช้เวลาและความสามารถเต็มที่กับ

หนังสือชุดนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้ประโยชน์สม
เจตนารมณ์

หลวงพ่อก็ได้พยายามที่จะสื่อความหมายคำสอนของ
พระพุทธองค์ให้เข้าใจได้ง่ายและปฏิบัติตามได้ เพื่อว่าเมื่อปราศจาก
หลวงพ่อก็แล้ว ลูกศิษย์ก็จะได้ยังเดินทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ช่วยถอดเทปทั้ง ๑๖ ชุดนี้ ได้แก่
คุณพิราศิณี คุณเบญจ์ คุณพมญา พระทวี และพระดร.ณัฐ ผู้ช่วย
ตรวจทานในภาคภาษาบาลีและจัดทำรูปเล่ม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณธนวัช (โหน่ง) ที่ช่วยเป็นที่ปรึกษาในการตั้งชื่อหนังสือและ
ออกแบบปกทั้งหมด เด็กชายณัฐวัชต์ (น้องกร) ผู้วาดภาพประกอบ
ในเล่ม และคุณโสรัถยา (หม่ออ๊ว) ผู้เป็นธุระในการจัดพิมพ์

ขออนุโมทนากับทุกท่านแม้ไม่ได้เอ่ยนามมาในที่นี้ ที่มีส่วน
ช่วยให้หนังสือชุดนี้ สำเร็จออกมาได้สมเจตนารมณ์ตามที่
หลวงพ่อกำลังตั้งใจไว้

ขอกุศลผลบุญที่เกิดจากการกระทำนี้ จงส่งผลให้ท่านทั้ง
หลายบรรลุปเป้าหมาย ไม่ว่าทางโลกหรือทางธรรมโดยสมบูรณ์ ให้
ปัญญาเกิดจนเป็นที่พึงของตัวเองได้ให้ทางสว่าง บรรลุถึงมรรคผล
นิพพานในเร็ววัน ในชาตินี้ ด้วยกันทุกถ้วนหน้าด้วยเทอญ

แม่ชีโย

๘ มกราคม ๒๕๕๖

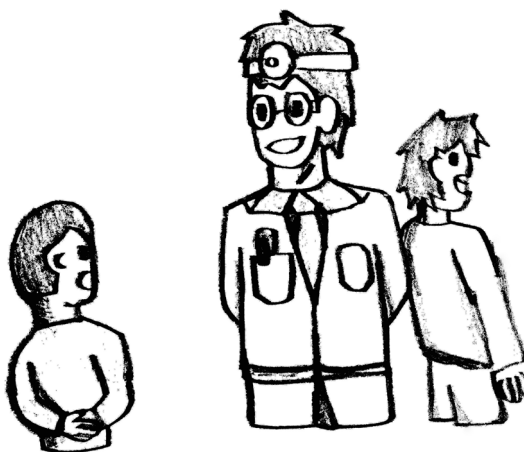
ใจหนึ่ง คือ ใจที่คุ้นเคย รู้จักดี

ส่วนอีกใจ ก็เป็นใจที่มีเสน่ห์ อิศระ

เมื่อจะต้องเลือกเพียงหนึ่งเดียว ก็คงไม่พ้น “รักพี่แต่
เสียดายน้อง” สองจิตสองใจ

ถ้าหากข้อมูลเพียงพอ การตัดสินใจเลือกเพียงหนึ่ง
ก็จะง่ายขึ้น และข้อมูลเหล่านั้นก็มีอยู่ในตัวเราทั้งหมด พลิก
เข้าไปดูในเล่ม หลวงพ่อทูลได้บอกวิธีการหาข้อมูลนั้นๆ

จากนี้ก็อยู่ที่ตัวท่านเองแล้วล่ะว่า จะเลือกพี่ คือ อยู่
เหมือนเดิม ใจดวงเดิมที่คุ้นชิน หรือเลือกน้อง คือ ทางเดิน
ใหม่ที่จะต่างจากเดิม ที่สุขบ้างทุกข์บ้าง ไปสู่ชีวิตใหม่ที่สุข
สงบ ไม่สร้างโทษภัยทั้งต่อตนเองและคนรอบข้าง

คนฉลาดฟัง

อุปพระมาณ ๗ วัน ออกพรรษา น้อยนะพรรษานี้
ทำไมไม่เร่งเต็มทีสักหน่อย ๗ วัน เอาใหม่นี้ พยายามรีบเร่ง
ภาวนาให้มันเต็มที่ในพรรษาหนึ่งๆ ให้เราภาวนาปฏิบัติให้เต็ม
ที่สักช่วงหนึ่งจะดีไหม ในการภาวนาปฏิบัติถ้าเราไม่เอาเต็มที่
ไม่ตั้งใจเต็มตัว ก็จะยากอยู่ณะกับการภาวนา มันยากพอสมควร
ไม่ใช่ว่าจะทำไปเรื่อยๆ ทำไปเรื่อยๆ นี่ก็ไม่ได้นะ มันต้องมีขึ้น
มีลงเป็นธรรมดา ขึ้นก็ขึ้นหน่อย ลงก็ลงหน่อย เป็นธรรมดา แต่
อย่าลงบ่อยก็แล้วกัน ให้มันขึ้นมากๆ

หลายคนในครั้งพุทธกาลที่ภาวนาปฏิบัติในวันสุดท้าย
เขาสามารถรู้แจ้งเห็นจริงในธรรมได้ ในจำนวนนั้นมีหลายคน
แต่ก็หลายคนที่ไม่ตั้งใจจะฟังเฉพาะพระพุทธเจ้าโดยตรง แต่ก็
มีผลพลอยได้ คือพระพุทธเจ้าเทศน์ให้คนใดคนหนึ่งฟัง และก็
มีคนใดคนหนึ่งฟังอยู่ข้างหลัง ก็สามารถเป็นพระอริยเจ้าได้ นี่
เรียกว่าคนฉลาด ไม่เหมือนคนทุกวันนี้ ถ้าไม่พูดธรรมะจริงๆ
กับตัวเขาแล้ว มันเฉยๆ ถึงได้ยินได้ฟังอยู่ก็เฉยๆ นั่นถือว่า

การเทศน์นั้นไม่ตรงกับเรา หรือไม่ได้เทศน์ให้เรา นี่คือลักษณะคนโง่เป็นอย่างนั้น ถ้าคนที่มีความฉลาดแล้ว เขาจะไม่คิดอย่างนั้น

เช่น พระสารีบุตร วันนั้นที่ถ้ำสุกรขาตา พระพุทธเจ้าอธิบายธรรมะให้โยมคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้มีเลืบบยาว มีชื่อว่า ทีฆนขะ เทศน์ไป อธิบายไป เรื่องความทุกข์ ความไม่เที่ยงต่างๆ แต่พระสารีบุตรก็เป็นผู้ที่นั่งอยู่ใกล้ที่นั่นด้วย และกำลังถวายเป็นพระอภิมหาสมาธิอยู่ พอดีที่พระพุทธเจ้า มือก็พัดไป ทางหูก็ฟังไป ทางใจก็นึกคิดตามๆ ขณะมือยังกำพัดอยู่ พัดไปมาอยู่ สามารถเป็นพระอรหันต์ได้ นี่คือพระสารีบุตร ทั้งที่ว่าธรรมะที่พระพุทธเจ้าเทศน์ไปนั้น เทศน์ให้ทีฆนขะฟัง แต่พระสารีบุตรได้ยินได้ฟังก็นำมาพิจารณาตามได้ ในที่สุดก็เป็นพระอรหันต์ได้ทั้งๆ ที่พัดอยู่ในมือนั่นเอง

นี่คนมีความฉลาดทางปัญญาเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นเสียงธรรมะแล้ว ใครจะพูดอะไรก็แล้วแต่ สามารถจะน้อมนึกลำนำมาพิจารณาได้ ตอนนั้นพระพุทธเจ้าเทศน์ให้ใคร เทศน์ให้ฆราวาสฟัง เมื่อพระพุทธเจ้าเทศน์ให้ฆราวาสฟัง แต่ทำไมพระสารีบุตรจึงนำเอาธรรมะที่พระพุทธเจ้าเทศน์ให้ฆราวาสนั้นมาปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ได้ นี่เป็นเพราะอะไร ก็เพราะ

ว่า ธรรมะที่พระพุทธเจ้าได้อธิบายให้แก่ฆราวาสฟังก็ดี หรือแสดงธรรมะให้พระฟังก็ดี มันเป็นธรรมะอันเดียวกัน เพราะฆราวาสกับพระก็มีกิเลสตัวเดียวกัน จะมีความแตกต่างกันในสมมติว่าเป็นพระเป็นฆราวาสเท่านั้น ส่วนกิเลส ตัณหา อวิชชาเหมือนกันทั้งหมด ไม่มีการแตกต่างกันแต่อย่างใด ฉะนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าเทศน์ให้ฆราวาส แต่พระสารีบุตรก็นำเอาธรรมะที่พระพุทธเจ้าเทศน์ไปนั้นแหละมาปฏิบัติ มาพิจารณาตาม จนบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ได้ นี่คือผู้มีความฉลาด จะเป็นอย่างนั้น

เก็บหอมรอมริบ

ย กตัวอย่างพระเราทุกวันนี้ ตัวอย่างอาตมาเองเคยไปในงานหลายแห่ง งานใหญ่ๆ ก็ไป งานเล็กๆ ก็ไป พอเมื่อทำพิธีเสร็จเรียบร้อยแล้วก็มีการแสดงธรรม พอพระขึ้นธรรมาสน์เทศน์เท่านั้นแหละ พระหายหมด เหลือแต่ฆราวาสญาติโยมมันเป็นเพราะอะไร ให้พิจารณาเองก็แล้วกัน ทำไมพระที่เขาหนีไปเขาดีแล้วหรือ ทำไมเขาจึงไม่รับฟังครูบาอาจารย์เทศน์ เขาหนีไปทำไม ทำไมหนีไปก็ไปคุยกัน มะโรงมะเส็งอยู่ข้างนอกนั่นแหละ คุยกันรู้เรื่องบ้าง บอๆ ธรรมดาๆ บางทีก็มีบางงานไม่มีพระนั่งฟังครูบาอาจารย์เทศน์แม้สักองค์ ปล่อยให้ครูบาอาจารย์เทศน์ให้ญาติโยมฟังอยู่นั่นแหละ พระเณรไม่ยอมฟัง หนีหมด

นี่ลักษณะคนโง่เป็นอย่างนั้น ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ให้ฆราวาสฟัง ก็เฉยๆ เสีย มาแบ่งแยกกันว่า เทศน์ให้ฆราวาสฟังก็เป็นธรรมะอีกอย่างหนึ่ง เทศน์ให้พระฟังก็อีกอย่างหนึ่ง มันไม่ใช่ เรื่องเดียวกันนั่นแหละ ถ้าเรื่องภาวณาปฏิบัติ กิเลส

อย่างเดียวกัน เหตุุนั้นคนที่โง่ๆ มันเป็นอย่างนั้น ถ้ามาจับมือ จับแขนให้นั่งฟัง มันยังไม่อยากฟัง คือว่าใจมันไม่รับธรรม ใจมันเสื่อมจากธรรมไปแล้ว

ฉะนั้น การฟังธรรมะนี้ เราไม่ควรเลือกว่า จากใคร โดยวิธีไหน ที่ไหน และอย่างไร เราควรรับฟังได้ทั้งหมด เมื่อรับฟัง แล้วก็นำไปภาวนาปฏิบัติส่วนตัว ฝึกคิดฝึกอ่าน แต่ส่วนมาก ยุคนี้สมัยนี้ พวกพระพวกเณรทำไมมันโง่ๆนัก ถืตถนถืตถว่าเราเป็นพระ เรามีศีลสูง เราเป็นเพศสมณะที่สูงส่ง อดตถว่าเรามีคุณธรรม เมื่อครูบาอาจารย์อธิบายธรรมะให้ฟังก็ไม่อยากจะฟัง หลายๆ คนเป็นไปในลักษณะอย่างนี้ สมัยเป็นฆราวาสก็เป็นอย่างหนึ่ง แต่เมื่อมาบวชแล้วนะ ไม่กี่วันละทีนี้ ออกลายไปเลย เช่น เห็นอาจารย์ตุ้ อาจารย์ตุ้ท่านนี้ เวลาแกอยู่เป็นฆราวาส แกก็เฉยๆ แต่เวลาแกมาบวชพระแล้ว โอ พุทธธรรมะเป็นตุเป็นตะขึ้นมา โอ คนอย่างนี้ก็มี บวชไม่กี่วัน ที่สุดก็อยู่ไม่ได้อีก หนีสึกไปอีกแหละ นี่คนเราเป็นอย่างนั้นไป

ฉะนั้น ในการศึกษาธรรมะ ถ้าเราจะหาเก็บหอมรอมริบเอาธรรมะจากครูบาอาจารย์ก็ดี หรือจากญาติโยมก็ดี เราหาได้จากกิริยาท่าทางของคนที่ได้แสดงออกมาทางกาย

ทางวาจานี้แหละ มันเป็นสื่อความจริงในทางธรรมะ ส่วนใหญ่
เป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเรานำมาพิจารณาเป็นธรรมะ จะเป็นธรรมะ
ทั้งหมด แต่เราก็ไม่ทำ ไปภาวนากันแบบเฉยๆ แบบลอยๆ
ธรรมดา จะนึกคำบริกรรมทำสมาธิก็ทำลอยๆ ธรรมดาๆ ใจไม่
เข้มแข็ง ไม่เข้มข้น ไม่จริงจัง ภาวนาอยู่แต่ไม่จริงจัง

รดน้ำพรวนดิน

เหมือนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งปลูกผัก การปลูกผักนี้ ถ้าผักเราไม่งามก็ต้องคอยเอาปุ๋ยใส่ แต่ปุ๋ยอย่างเดียวก็ไม่พอนะ ต้องมีน้ำด้วย ทั้งปุ๋ยทั้งน้ำ อีกอย่างหนึ่งคือพรวนดิน ตัวพรวนดินนี้คือตัวสำคัญ การพรวนดินเพื่ออะไร ก็เพื่อให้ดินซุย เพื่อให้ปุ๋ยซึมซาบลงไปในพื้นที่ดินส่วนที่ลึกลงไป และให้ดินอมน้ำได้ดีด้วย ถ้าดินที่ปลูกผักมันแห้งไป รดน้ำไปมันก็ไหลผ่านไปเสียหมด ก็ไม่ได้อะไร แต่ถ้าจะรดน้ำต้นไม้ทั้งวันก็ไม่มีผลเช่นกัน เพราะดินเสื่อมสรรพคุณแล้ว ยิ่งดินเสื่อม เราก็ยังไม่ใส่ปุ๋ย หรือใส่ก็โรยหน้าไว้เฉยๆ มันหายมันหมดไปเอง คือว่าดินไม่อมปุ๋ยนี้เอง เมื่อรดน้ำก็หายหนีไป มันไม่อยู่ที่นั่นนี่เหมือนกัน

การภาวนาปฏิบัติก็คือ **การพรวนดิน** หมายถึงอะไร หมายถึง การขุดคุ้ย ครุ่นคิด ดึงเรื่องส่วนตัวออกมาพิจารณา ให้มันเห็นจริงตามเป็นจริงที่เราเป็นอยู่ในขณะนี้ว่า จริงเรื่องอะไรบ้าง ต้องขุดขึ้นมา คุ้ยขึ้นมา สมมติขึ้นมา ถ้าเราไม่สมมติ

ขึ้นมาพิจารณาแล้ว ปัญญาจะไม่ไปไหน ปัญญาก็คือ สังขารกัถิ มันต้องสมมติขึ้นมาด้วยกันทั้งนั้น แต่ทำไมเมื่อคิดในนาม ในสังขารการปรุงแต่ง ทำไมถึงสมมติปรุงแต่งเป็น แต่เมื่อใช้ปัญญาพิจารณา ทำไมสมมติไม่เป็น นี่คือความแตกต่างของการปฏิบัติ

การคิดในแง่สังขารการปรุงแต่งทางโลกทางสงสาร ให้เกิดความรัก ความใคร่ ความพอใจในกามคุณทั้งหลายนั้น มันคิดเป็นปรุงแต่งเป็น มีการตื่นเต้นไปด้วย คิดไปด้วยตื่นเต้นไปด้วย คิดไปบางครั้งบางครั้งมาถึงกับว่าลืมหืมตัวไป บางทีก็เหมือนกับน้ำตาจะไหลออกตามความคิดตัวเอง หลงคำพูดตัวเอง หลงความคิดตัวเอง พูดง่ายๆ ว่า **ใจเรานี้หลงความคิดตัวเอง คือสังขาร**

สมมติว่า ใจเรากำลังปรุงแต่งในสังขารบางเรื่องที่เราชอบใจ เช่นเรื่องราว ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข นี่ก็ดี หรือคิดในสิ่งที่ชอบใจในอารมณ์ต่างๆ กัถิ มันคิดไปทั้งวันทั้งคืน ทั้งคืนทั้งวันได้ไม่หยุด คือมันสนุกดี คือว่าการคิดต่างๆ มันต้องสมมติขึ้นมา ก่อน ถ้าไม่สมมติขึ้นมามันปรุงไม่เป็น มันแต่งไม่เป็น ให้คิดดูว่า สังขารทำไมมันคิดได้ ปรุงได้ สมมติได้ แต่ทำไมปัญญาเราสมมติไม่เป็น

ตัวสมมตินี้เป็นฐานของทั้งสองอย่าง เป็นฐานให้แก่สังขารด้วย และก็เป็นฐานรองรับให้แก่ปัญญาด้วยเช่นเดียวกัน สมมติตัวเดียวนี้คนจะหลงกับมัน คนจะหนีจากโลกก็ตัวนี้ ถ้าคนรู้ดีตามสมมตินี้เมื่อไหร่ ก็จะหนีจากโลกนี้ได้เมื่อนั้น ถ้าคนหลงสมมติเมื่อไรก็อยู่กับโลกต่อไป หาทางสิ้นสุดไม่ได้

สมมติตัวเดียวนี้นี้มีทั้งผลดีและผลเสีย เป็นอย่างนี้ สมมติตัวนี้อยู่กับเรามาตั้งแต่กัปนั้นจนถึงกัปปัจจุบัน ถึงวันนี้เดี๋ยวนี้ก็ดี เราหลงสมมติมาตั้งแต่กัปนั้น หาทางสิ้นสุดไม่ได้เลย และก็จะหลงสมมติโลกต่อไปอีกในชาติหน้าภพหน้า จะสิ้นสุดกันตรงไหนบอกไม่ได้ มันสุดไม่เป็น สิ้นไม่เป็น นี่คือลักษณะจิตใจหลงสมมติโลก สำหรับท่านผู้มีความฉลาดทางสติปัญญาแล้วนี้ ก็เอาสมมติโลกที่เราเคยหลง มาตีแผ่ให้ใจได้รู้จริงเห็นจริงตามสมมติตัวนี้ให้ชัดเจน ผู้นั้นจะหนีจากโลกนี้ได้

ของสิ่งเดียวนี้สามารถทำให้จิตใจเราเกิดอารมณ์ มีอารมณ์รัก มีอารมณ์ความพอใจ หรือว่าเกิดอารมณ์ความเบื่อหน่ายได้เช่นเดียวกัน เมื่อคิดในทางสังขารแล้ว มันจะเป็นอารมณ์รัก อารมณ์พอใจยินดีในสิ่งเหล่านั้นให้มากขึ้น

แต่ถ้าอารมณ์ทางปัญญาแล้ว จะเกิดอารมณ์

ความเบื่อหน่าย เมื่อมองตัวสมมติเหล่านั้นจะเห็นว่า ไม่มีสมมติตัวใดจะทำให้เราเอาจริงเอาจังกับสมมติตัวนั้นได้เลย เป็นเพียงว่าสมมติลอกตัวเอง เดียวนี้คนหลงโลกหลงสงสาร ก็หลงสมมติตัวเดียวตัวนี้แหละ นี่เอาสมมติลอกตัวเอง ทั้งนั้น มันจะไปไหนไม่ได้เลย ให้มันรู้จริงเห็นจริงตามสมมติตัวนี้ ที่เราหลงอยู่นี้ เอามาคิดขึ้นมา ขุดคุ้ยขึ้นมา ตรึกตรอง ขึ้นมาบ่อยๆ แล้วค่อยสอนใจตัวเอง แล้วก็ตั้งปัญหาขึ้นมา สอนตัวเองว่า ทำไมเราจึงมีความยินดีพอใจกับสิ่งเหล่านี้

ให้ถือเอาสมมติเป็นหลักใหญ่ของการปฏิบัติ ถ้าผู้ใดทิ้งสมมติเมื่อใด การภาวนาหมดทางไปทันที ไม่มีสมมติให้รู้จริงเห็นจริงได้ ในครั้งพุทธกาล พระอริยเจ้ามาารู้จริงเห็นจริงตามสมมติที่เราหลงอยู่นี้แหละ

สมมติตัวนี้ไม่จำเป็นต้องไปดูหนังสือให้มากมายหรอก มันมีอยู่กับตัวทั้งหมดแล้ว ที่เราสัมผัสอยู่ทุกวันๆ นี้ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย สัมผัสในรูป กลิ่น เสียง รส โผฏฐัพพะ ทุกวันนี้ก็สมมติทั้งนั้น สมมติว่ากัน ตกลงแล้วว่า ในโลกนี้เป็นโลกสมมติทั้งหมด ให้รู้จริงเห็นจริงตามสมมติตัวนี้

ขยันดูแลต้นไม้

การรู้จักจริงต้องเป็นการรู้จักจริงด้วยปัญญาเฉพาะตัวด้วย ไม่ใช่ไปถามคนนั้นถามคนนี้ แล้วก็รู้จักจริงตามนั้น แล้วก็ละเอง นั่นไม่ใช่ การรู้จักจริงเห็นจริงตามตำราก็คือ ตามครูบาอาจารย์อธิบายให้ฟังก็ดี อันนั้นเป็นความรู้จริงที่ยืมจากคนอื่นมารู้เท่านั้นเอง แต่ความรู้จริงเห็นจริงเฉพาะตัวยังไม่ปรากฏ ยังไม่มี นี่เรียกว่าเรารู้จริงโดยยืมจากคนอื่นมารู้ ยืมจากตำราความรู้ ยืมจากธรรมะของครูบาอาจารย์มารู้เท่านั้นเอง รู้จริงตามคนอื่นบอกข่าว แต่ความรู้จริงจากสติปัญญาเฉพาะตัวของเรานั้นยังไม่ปรากฏ เพราะเหตุนี้มันจึงละอะไรไม่ได้ มันจึงงنگันอยู่อย่างที่เราเห็นนี้แหละ

มันต้องตั้งหลักตั้งฐานใหม่ มันต้องวางฐานความรู้จริงอยู่ในเฉพาะตัวให้มากขึ้น จริงอยู่ในข้อที่ว่า จำเป็นต้องอ่านตำราบ้าง แต่ในการศึกษาที่เรียกว่า **สุตมยปัญญา** จะมีการศึกษาอย่างนี้ มันเป็นทางเริ่มต้นเท่านั้นเอง แต่ถ้าเราทำอย่างนี้ตลอดไป ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็น **จินตามยปัญญา**

แล้วก็จะอยู่แค่นี้ จะไม่เจริญในธรรม คือไม่มีการเปลี่ยนแปลง วันไหนก็สุขุมยปัญญาอยู่ตลอดไป จินตามยปัญญาไม่เกิดขึ้น ถ้าเรามาถึงขั้นจินตามยปัญญาไม่ได้แล้ว คำว่า ภาวนามยปัญญา จะมาจากไหน มันมาได้

มันต้องมีการสมดุลงันระหว่างสุขุมยปัญญาและ จินตามยปัญญา ถ้าปัญญาสองตัวนี้ไม่สมดุลงันเมื่อไหร่ ภาวนามยปัญญาก็ไม่มีทางเกิดขึ้นได้ จะต้องมาพยายามเริ่ม ฐานปัญญาตัวนี้ให้มันชัดเจนมากขึ้น

เรื่องภาวนานี้ ถ้าเรารู้จักวิธีการทำแล้วมันจะง่าย หลักการคิดที่ว่ามามีอยู่ ๓ อย่าง ที่สอนอยู่บ่อยๆ เรื่อง การพิจารณาตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น ในสิ่งนั้นมันมีความจริงอย่างไรก็คิดตามนั้น ตามเหตุของมันที่มีอยู่ สิ่งที่เราสัมผัสและคิดอยู่เป็นเรื่องไม่เที่ยง ก็พิจารณาในเรื่องไม่เที่ยงไป หรือสิ่งที่เราสัมผัสอยู่เป็นเรื่องความทุกข์ ก็พิจารณาเรื่องความทุกข์ไป หรือความจริงที่เราพิจารณาอยู่ เป็นเรื่องอนัตตา ก็พิจารณาเรื่องอนัตตาไปเท่านั้นเอง มี ๓ จุดเท่านั้นจุดใหญ่ๆ การภาวนาปฏิบัติต้องมีจุดเด่นของตัวเอง ลำพังปฏิบัติแบบตามใจตนเองนี้ มันก็จะไม่ทำอะไรเลย นอกจาก

อยู่เฉยๆ แต่ก็อยากให้มึนธรรมะเกิดขึ้นกับตัวเรา อยากให้มันละ
 อยากให้มันถอนปล่อยวาง อยากรู้แจ้งเห็นจริงในธรรม ทั้งๆ ที่
 ว่าตัวเองไม่รับแรงภavanaปฏิบัติ มีแต่อยากรู้อย่างนี้ มันเป็นไปได้

ดังเช่นที่ได้ยกตัวอย่างเรื่องการปลูกผลไม้ต่างๆ มันต้อง
 มีการรักษา การดูแล การให้ปุ๋ยให้น้ำ ถ้าไม่ขยันในการรักษา
 ถ้ามีอะไรเกิดขึ้น ต้นไม้ก็就会有ความเสียหาย เราจะขาดทุนเช่น
 เดียวกัน หรือให้ดอกออกผลไม้คุ้มค่า จะกินก็ไม่อิ่ม แล้วจะเอา
 ไปขายได้อย่างไร ขนาดกินมันยังไม่พอ

ฉะนั้น เรื่องการภาวนาก็เหมือนกัน ถ้าเรายังสอนตัวเอง
 ไม่ได้ เราจะทำอะไรได้ นอกจากเราจะต้องอยู่ในโลกนี้ต่อไป
 อดทนกันไป เรียกว่าสร้างบารมีต่อไป เพราะความขยันหมั่น
 เพียรเรายังไม่มี ให้เราสังเกตว่า การภาวนาปฏิบัติเป็นเรื่อง
 สำคัญ เป็นเรื่องใหญ่มาก เรียกว่าเป็นผู้ฝึกโยคาวจรนั่นเอง

การฝึกโยคาวจรนั้น ถึงเราจะละถอนปล่อยวางยังไม่
 ได้ในชาตินี้ก็ตาม แต่ก็ให้ฝึกเอาไว้ก่อน ในการฝึกของพวกเขา
 โยคาวจร เราจะหาวิธีข้ามพ้นไปจากวัฏสงสาร ถ้าเราไม่พ้นใน
 ชาตินี้ ชาติหน้าพ้นได้ไหม ถ้าชาติหน้าพ้นไม่ได้ ชาติต่อไปพ้น
 ได้ไหม เราต้องขยันหมั่นเพียรฝึกให้มากขึ้น เรียกว่า โยคาวจรกิจ

เทน้ำเงินในกระป๋อง

การภาวนา ต้องฝึกหัดตนเองให้พ้นจากวิภวสังสาร การจะข้ามพ้นไปนี้ต้องเห็นโทษเห็นภัยของสิ่งเหล่านี้ก่อนจึงจะพ้นไปได้ เดียวนี้ใจเรามันมีความยึดมั่นผูกพันอยู่กับสิ่งเหล่านี้มายาวนาน ถ้าเราแก้ปัญหาดังนี้ไม่ได้ มันก็วางไม่ได้ เรื่องที่จิตเรามีความผูกพันกับของสิ่งนี้อย่างไร ก็ต้องขุดคุ้ยขึ้นมา ถ้าเรามีความเข้าใจว่า ของสิ่งนี้เป็นเรา เป็นของของเรา นั้นมันเป็นของเราจริงๆ ไหม ให้ขุดคุ้ยขึ้นมา ถ้าเราไม่ขุดคุ้ยขึ้นมา ก็คงไม่รู้เรื่องกันว่าอะไรเป็นอะไร

เหมือนกันกับเงินอยู่ในกระสอบ ก็รู้ว่าเงินในกระสอบนี้มีอยู่จริง แต่เรารู้ไหมว่าเงินในกระสอบนี้มีแบงก์ใบห้าร้อยกี่ใบ ใบพันกี่ใบ ใบร้อยกี่ใบ ใบยี่สิบ ใบสิบ มันมีกี่ใบ ก็ไม่รู้อีก รู้แต่ว่าเป็นกระเป่าเงินเฉยๆ

การรู้แบบที่เรียกว่า *รู้โดยแยกกาย* คือ มันต้องเทกระเป่าออกมา เอาเงินมานับดู ขุดคุ้ยขึ้นมาดู เอาเงินมานับดูว่า มีใบห้าร้อยเท่าไร มีใบพันเท่าไร มันจึงจะบอกได้ว่าเงิน

มีทั้งหมดเท่าไรได้ นี่ของจริง

ถ้าเราไม่ทำอย่างนี้ ก็จะเหมือนกับคนตาบอดมีเงิน คนตาบอดมีเงินจะทำอะไรได้ยากมาก จะไปจับจ่ายใช้สอยหรือทำอะไรต่างๆ มันก็ยาก จะให้คนตาบอดจับเงินมาแต่ละใบๆ ก็ต้องคิดไว้ก่อนว่า มีใบอะไร เพราะว่ามันมองเห็นไม่ชัด สิ่งใดที่ไม่เห็นชัด ก็จะก่อให้เกิดความสงสัยขึ้นมาได้ นี่เรียกว่าเกิดเป็นปรัมปราขึ้นมา ลูกคำขึ้นมา เรียกว่า *ธรรมปรัมปรา* คือไม่แน่ใจเฉพาะตัวนั่นเอง

ในเรื่องนี้ขอให้เราพยายามฝึกให้มากขึ้น การทำลายปรัมปราให้หมดไปสิ้นไปจากใจทำอย่างไร ก็โดยการพิจารณาสิ่งใดให้แยบคาย ให้หายสงสัย ตัวนี้แหละจะเป็นตัวทำลายปรัมปรา ตัวปัญญาเท่านั้นจะทำลายปรัมปราได้

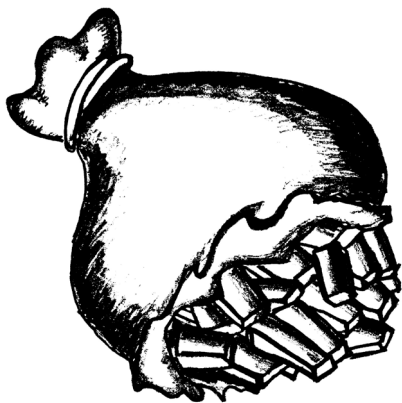
จะพิจารณาสิ่งใดก่อน ต้องพิจารณาในสิ่งนั้นๆ ให้ถึงราก ให้ถึงแก่น ให้ถึงที่สุด ให้เกิดความแยบคาย ความแยบคายในที่นี้ ขอเพียงความแยบคายอย่างหยาบก่อน จะทำได้ไหม เพราะความแยบคายมันมีทั้งแบบหยาบ แบบกลาง และแบบละเอียด

ถ้าเราทำได้ ถึงจะแยบคายอย่างหยาบๆ วางสิ่งสงสัย

ของใจได้อย่างหยาบๆ ได้ แต่ก็เป็นการทำสงสยไปได้ส่วนหนึ่ง เราจะได้กำลังใจ ถึงจะน้อยนิดเดียวแต่ก็เป็นกำลังใจ ถึงเราจะไม่สามารถรู้แจ้งเห็นจริงอะไรสมบูรณ์เต็มทีก็ตาม นั้นมันทำได้ ยากพอสมควรนะ ส่วนมากจะเป็นว่ารู้จากฟังเขามาเท่านั้นเอง มันต้องเริ่มที่หยาบๆ ไปก่อน ถ้าไม่มีหยาบ จะมีกลางใหม่ มีละเอียดใหม่ มันจะมีต่อเนื่องไปอย่างนั้น

ให้ศึกษาศรณะ ให้พิจารณามากขึ้นๆ ให้ขุดคุ้ยมากขึ้น **ความลึกลับสงสยต่างๆ ปราสาทต่างๆ เป็นตัวตัดสิทธิ์หรือทำลายตัวปัญญาได้** สมมติว่าเราเดินไปที่ไหนสักแห่งหนึ่ง สังเกตว่ามีอะไรขวางหน้าเราอยู่ เพราะเราอยู่ในที่มืด เราสงสยว่าเป็นใครกันแน่ บุคคลผู้นี้เป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย หนุ่มหรือแก่ เพราะความไม่ชัดเจน

แต่ถ้าเราเอาไฟฉายไปดูว่า คนนี้เป็นใครแน่ๆ ไปดูหน้า ดูตาว่าเป็นอย่างไร มันก็หายสงสยไปได้ ความสว่างจะเป็นตัวตัดสิน หรือทำให้เกิดความแยกคายได้ ทำให้หายสงสยได้ ตัวนี้เองมันจะสร้างปัญญาขึ้นมาเฉพาะตัว ให้ใจเรามีความสว่าง ให้รู้จริงเห็นจริงตามสมมติโลกทั้งหมด

เจอก้อนทองคำ

สมมติตัวนี้แหละที่เราหลงมกายนอยู่ทุกวันนี้ เรียกว่า ธรรมปรามาส ลูปคลำในสมมติตัวนี้ตลอดมา ทำตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบันนี้ ยังไม่เห็นจริงตามความเป็นจริงของสิ่งเหล่านี้เลย คือมือคลำได้ก็จริงอยู่ แต่ตาไม่เห็น

ก้อนมันเท่าๆ กัน ก้อนตะกั่วก็มี ก้อนทองคำก็มี แต่จับถูกอะไรมา ก้อนตะกั่วหรือก้อนทองคำจะรู้ไหม ก็ไม่สามารถจะรู้ได้อีกเช่นเดียวกัน เพราะลักษณะกลมๆ เหมือนกัน หนักเท่าๆ กัน จับขึ้นมาแต่ละก้อนก็สงสัยอยู่นั่นแหละ ก้อนไหนหนอเป็นก้อนทองคำ ก้อนไหนหนอเป็นก้อนตะกั่ว ไม่รู้อีก เพราะเราไม่เห็นนั่นเอง

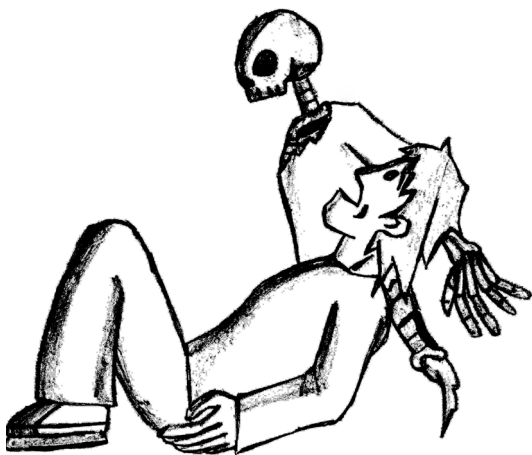
เมื่อเราเห็นเมื่อไหร่ เราก็ตัดสินใจได้ว่า ก้อนนี้คือก้อนทองคำ ก้อนนี้คือก้อนตะกั่ว เราก็จับถูกก้อนเดียวไปเลย นี่เขาเรียกว่า ความหายสงสัย ในความลูปคลำต่างๆ เพราะความรู้จริงกับรู้ปัญญาตัวเอง

ถ้าความรู้จริงอย่างเดียวนั้นไม่พอ ต้องมีอีกตัวหนึ่ง

มาประกอบ คือ **ตัวความเห็นจริง** เมื่อมีความรู้จริงเกิดขึ้น ต้องมีความเห็นจริงอีกตัวหนึ่งเป็นตัวบังคับ เป็นตัวตัดสินชี้ขาด **ตัวเห็นจริงนี้เป็นตัวชี้ขาดได้** เพียงรู้จริงเท่านั้นยังไม่พอ ต้องเห็นจริงตามนั้นด้วย ท่านเรียกว่า **ญาณทัศนะ** ทั้งรู้ทั้งเห็น จึงจะผ่านไปได้ ของสองอย่างนี้ต้องไปด้วยกัน ถ้ารู้อย่างเดียวแต่ไม่เห็น ก็ยังไม่ได้ หรือเห็นอย่างเดียวแต่ไม่รู้ ก็ยังปล่อยไม่ได้ เช่นเดียวกัน มันต้องรู้เห็นพร้อมกันจึงไปด้วยกันได้ เรื่องการพิจารณาสมมติโลกที่วามานี้เป็นหน้าที่ของนักปฏิบัติทุกคนที่ภาวนาอยู่ ต้องศึกษาให้เข้าใจมากขึ้นๆ สอนและชี้แจงให้ตัวเองรู้ว่า เราหลงโลกได้อย่างไร หลงสมมติโลกได้อย่างไร เราหลงมาตั้งแต่กัปนั้นจนถึงขณะนี้ ยังไม่เกิดความเบื่อหน่าย ยังไม่เกิด **นิพพิทา** กับใจตัวเองเลย มันเป็นเพราะอะไร เพราะว่าใจเรายังไม่มีความรู้แจ้งเห็นจริงกับสิ่งเหล่านี้อย่างชัดเจน ต่อเมื่อ **ญาณทัศนะ** รู้แจ้งเห็นจริงตามสมมติอย่างชัดเจนเกิดขึ้นเมื่อไหร่ เมื่อนั้นแหละใจเราจะหายสงสัยทั้งหมดว่าอะไรเป็นอะไร นี่คือหลักปฏิบัติ

หลักการใช้ปัญญาไม่สำคัญที่รูปแบบว่า เราจะนั่งหรือเดิน ยืนหรือนอน ได้ทั้งนั้น ขอให้เราได้ขยันหมั่นเพียรในความคิด

ความเพียรตัวนี้ คือ สติปัญญา เป็นหลักความเพียรอันสำคัญ ไม่ใช่ว่าจะเดินจงกรมหรือนั่งสมาธิเสียก่อน จึงจะเป็นความเพียร หรือนั่งสมาธิจึงเป็นความเพียร นั่นก็ถูก แต่มันเป็นรายละเอียด ปลืดย่อยเฉยๆ สิ่งที่สำคัญของความเพียรมันอยู่ที่ว่า คนนั้นมี สติปัญญาพอตัวแล้วหรือยัง พร้อมแล้วหรือยัง ถ้าคนมีสติปัญญา ที่ดีแล้ว เขาไม่เลือกกว่านั่ง ว่าเดิน เขาได้ทั้งนั้น ขอให้ตื่นอยู่ก็ แล้วกัน ถ้าหลับแล้วก็แล้วกันไป แต่ถ้าเขาตื่นอยู่เขาจะไม่เลือก ว่าเดินหรือนั่ง หน้าที่สติปัญญาเขาจะทำพิจารณาไปตลอด พิจารณาความจริงอยู่เสมอๆ

ตื่นอยู่ก็เห็น

การพิจารณาความจริงให้ทำอย่างนี้ และต้องทำให้เป็นไปตามที่เราพิจารณานั้นด้วย ถ้าในการพิจารณาพิจารณาอย่างหนึ่ง แต่ทำใจเป็นอีกอย่างหนึ่ง มันใช้ไม่ได้

ตัวอย่างเช่น เราพิจารณาเรื่อง อสุภะ การใช้ปัญญาพิจารณาเรื่องอสุภะ สามารถพิจารณาได้เฉียบขาดจริงๆ ละเอียดลออมากทีเดียว แต่ถ้าใจยังมีความรักความต้องการอยู่เหมือนเดิม แบบนี้มันใช้ไม่ได้ คนละเรื่องกันเลย การพิจารณาอสุภะมันไม่มีความรัก มันรักไม่ลง มันสกปรกโสโครก มันรักไม่ลง ถ้าทำใจให้เห็นตามความเป็นจริงว่า สกปรก เหม็น น่ารังเกียจ เราจะรักไม่ลง จะหมดความปรารถนา หลายคนพิจารณาอสุภะ เช่น คู่ผัวตัวเมียกัน ขรวาสัญชาติโยมหลายๆ คนอาตมาเคยเห็น คุยธรรมะชั้นสูงๆ ให้อาตมาฟังด้วย พิจารณานั้น พิจารณานี้ เห็นนั่นเห็นนี่ เห็นอสุภะ แต่ก็ไม่นานนะ ลูกเกิดขึ้นแล้ว บ้าพูดได้อย่างไรอย่างนั้น ถ้าของจริงจะเกิดลูกได้อย่างไร มันต้องเปื้อนสี คือพิจารณาตามการคาดการณ์ ตามที่คนอื่นเล่าให้ฟัง

เฉยๆ ส่วนใหญ่คนเรามักจะลืมตัวเอง เรื่องการพิจารณา
อสุภะไม่ใช่เรื่องง่ายๆ ธรรมดาๆ

ถ้าผู้ใดพิจารณาอสุภะ แล้วเป็นไปตามอสุภะที่เราู้จริง
เห็นจริงอย่างที่ว่ามานี้ ผู้นั้นจะเป็นพระอริยเจ้าชั้นพระอนาคามี
หรือพระอรหันต์ ไม่ใช่เรื่องธรรมดา เป็นคนไม่มีคู่แล้ว ไม่มีคู่
ไม่มีคำว่าร่วมเพศอะไร ทุกอย่างไม่มี ไม่มีคู่ ไม่มีผิว ไม่มีเมีย
พวกนี้เพราะเห็นอสุภะแล้ว มันเบื่อแล้ว มันเห็นสกปรก โสโครก
ชัดเจนมาแล้ว มันไม่มีคู่แล้ว ขรवासัญญัติโยมบางคนยังมีคู่ผิว
ตัวเมียกันอยู่ ลูกเกิดมาเป็นหมู่สี่ หมู่ห้า ยังอวดตนอวดตัวว่า
พิจารณาอสุภะได้ มันคนละเรื่อง มันคนบ้าพูดเท่านั้นแหละ
ไม่ใช่คนดีหรอก

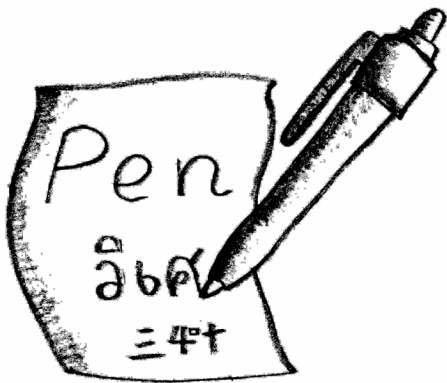
ถามว่าสมควรพิจารณาอสุภะไหม ก็ทำไปเถอะ แต่ให้
เข้าใจว่า อย่ามาพูดให้คนอื่นฟังก็แล้วกัน ให้พูดเฉพาะตัวดีกว่า
ให้ทำไปเถอะ แต่อย่าพูดอย่าคุยอย่างนี้ เพราะมันเป็นไปไม่ได้
อย่างนี้ ทำส่วนตัวไปเสียๆ ก็แล้วกัน ไม่เป็นไรอันนั้น แต่เมื่อ
ใดที่ตัวเองทำได้จริงๆ แล้วค่อยพูดให้ฟังก็แล้วกัน

ในการพิจารณาอสุภะนี้มันก็มีดี เพราะเป็นอุบายไฉไล
ราคะให้เบาบางลง แต่ไม่ขาดนะ ไม่หมด เพราะมันไม่ใช่เรื่อง
ละ แค่ว่าลดลงเฉยๆ เพื่อไม่ให้ราคะเกิดความรุนแรงขึ้นเท่านั้น

แต่บางคนก็เอาไม่อยู่เช่นเดียวกัน เวลาพิจารณาก็พิจารณาได้ และก็มีรูปภาพประกอบด้วย มีนิมิตต่างๆ ด้วยเช่นเดียวกัน แต่เวลาอะไรเกิดขึ้นปุ๊บนะ หยุดไม่ไหวเช่นเดียวกัน เพราะใจเรายังไม่หนักแน่นพอ คือเห็นแบบลางๆ หยาบๆ มั่นตีความหมายเหมือนกับเห็นละเอียดไม่ได้

นี่หลายคนทำภาวนาปฏิบัติ ทำสมาธิ พอนิมิตไปปุ๊บ เห็นเรื่องซากศพนั้นซากศพนี้เป็นร่างกระดูกบ้าง เป็นซากศพลอยมาบ้าง ก็เมื่อออกจากสมาธิมาแล้ว มาคุยไม่ว่าเราเห็นอะไรแล้ว นี่มันไม่ใช่ คนละเรื่องกันนะ คือไม่เข้าใจว่าอะไรเห็นอย่างไร ไม่ใช่ว่าเห็นอะไรเกิดขึ้นจากสมาธิ นั่นเป็นเพียงนิมิต ไม่ใช่ความเห็นจริงจริงๆ

คำว่าเห็นอะไร ต้องเห็นด้วยปัญญาเฉพาะตัวในปัจจุบัน ที่ยังตื่นอยู่ สติยังดีอยู่ ปัญญายังดีอยู่ เห็นตัวนี้เห็นอะไร ไม่ใช่เห็นเพราะนั่งสมาธิ มันเป็นภาพเรื่องของสมาธิเฉยๆ มันยังเกิดความเบื่อหน่ายไม่ได้ เรื่องการทำสมาธิแล้วมีนิมิตเกิดขึ้น นั่นเป็นนิมิตอีกอย่างหนึ่ง แต่ถ้าปัญญาไม่ดี สติไม่ดีแล้ว มันก็ผ่านไป เหมือนความฝันนั้นแหละ แต่ถ้าผู้ใดมีปัญญาที่ดี สติที่ดีอยู่แล้วมีนิมิตอย่างนี้เกิดขึ้น ก็สามารถเอานิมิตตัวนี้มาเป็นข้ออุปมาในการใช้ปัญญาพิจารณาได้ทันที เป็นตัวสมมติได้

ปากกาหมุนรอบ

น คือว่าฐานปัญญาเนี่ยมันเกิดขึ้นได้หลายทาง เราสามารถจะหมุนไปทางไหนก็ได้ เหมือนหมุนปากกาปากเดียว ปากกาปากเดียวนี้นั้นสามารถจะเขียนหนังสือได้หลายภาษา ถ้าคนมีความรู้ดีเรื่องภาษา จะเขียนภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษ หรือภาษาอะไรก็ได้ ถ้าปัญญาดีแล้ว ปัญญาตัวนี้จะหมุนได้ทุกทิศ หมุนรอบทุกด้าน นั่นคือ **ปัญญา รู้อบ** นั่นเอง

ปัญญา คือ รู้อบ รอบรู้ในสรรพสังขารทั้งหลาย คำว่า **สรรพ** แปลว่า ทั้งปวง ไม่ว่า ภายใน ภายนอก ไกล ใกล้ หยาบ หรือละเอียดทั้งหมด มันต้องรู้อบทั้งหมด รู้ทั้งเรื่องอดีต อนาคต และปัจจุบันด้วย นั่นเรียกว่า **รู้อบ** รู้อบสมมติทั้งหมดที่มีอยู่ในโลกใบนี้ หากยังมีสมมติใดที่ทำให้เราหลงอยู่ ก็ขุดคุ้ยขึ้นมา พิจารณา นำมากระจายออกมา ตีแผ่ออกมา ให้มันเห็นชัดเจนไปทั้งหมด ให้มันหายสงสัย คำว่า **หายสงสัย** คือ หายสงสัยในสมมติตัวเดียวนั้นแหละ มันคลุมทั้งหมด สมมติอย่างหยาบบ้าง อย่างกลางบ้าง อย่างละเอียดบ้าง นี่คือ **การภาวนา**

ในการฝึกปัญญา มันต้องสร้างจินตนาการขึ้นมา การสร้างจิตนาการขึ้นมาก็คือการสร้างสมมติขึ้นมานั่นเอง สร้างขึ้นมาแล้วต้องทำลายด้วย ทำลายอะไร ทำไมต้องทำลาย และโดยวิธีการอย่างไร ก็เอาความจริงเป็นตัวทำลาย เอาความจริงเป็นตัวตัดสินว่า ที่เราหลงอยู่นั้น เราหลงอะไร คือเอาความคิดลบล้างความคิดกันเอง ความคิดอย่างหนึ่งเป็นความคิดทางสมมติทางสังขาร ความคิดอย่างหนึ่งเป็นความคิดทางสมมติทางปัญญา นี่ลักษณะอย่างนี้

ในของตัวเดียวกันนี้ ถ้าหากว่าเป็นสังขารมาคิดมาปรุงแล้ว มันจะดี มันสวย มันงาม น่ารัก น่าใคร่ น่าชอบใจ นี่คือตัวสังขารมันทำงาน แต่ถ้าหากว่าปัญญาทำงาน มันก็ต้องว่า รูปนี้เป็นของสกปรก โสโครก ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ อนัตตา คือมันแย้งกันอย่างนี้

ของสิ่งเดียวกันนี้นั้นแหละ แต่มันแย้งกันในความคิด ความคิดในทางสังขารมันคิดทางฝ่ายบวก บวกสร้างความรัก ความใคร่เข้าไป แต่ความคิดทางปัญญามันคิดทางฝ่ายลบ คือลักษณะที่ว่าอนัตตา ไม่มีอะไรเป็นของของเราเลย นี่สองอย่างจะมาบวกกันหรือลบกันก็ขึ้นอยู่กับเราคนเดียว

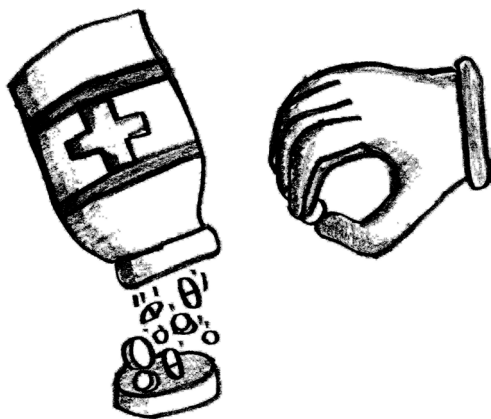
คิดทางฝ่ายลบเพื่อว่าให้เกิดความเบื่อหน่ายในใจตัวเอง อยู่เสมอๆ ถ้าใจเรารู้เห็นลักษณะเบื่อหน่ายว่าเป็นอย่างไร ส่วนนั้นจะเป็น ปัจจัยจัดตั้ง เป็นของรู้อันส่วนตัวเองว่าความเบื่อหน่ายเป็นอย่างไร คือไม่มีใครจะให้กับได้ ลักษณะเบื่อหน่ายนี้ ทุกคนนั้นแหละให้เกิดความเบื่อหน่ายเฉพาะตนเสียก่อน จึงจะรู้อย่างไร มันบอกกันไม่ได้ มันเรื่องละเอียดเหลือเกิน เรื่องความเบื่อหน่าย เอาแค่หยาบๆ เราพูดง่ายๆ ว่า เราทุกคนนั่งอยู่ในที่นี้ กินอาหารเหมือนกันทั้งหมด เมื่ออิม คำว่าอิมก็ไม่ต้องถามกันว่าอิมเป็นลักษณะอย่างไร รสชาติความอิมเป็นเรื่องปัจจัยจัดตั้งของแต่ละคน รู้อะไรเฉพาะตัวคนนั้นที่เป็นคนอิม

ความเบื่อหน่ายที่เกิดขึ้นกับคนๆ หนึ่งก็เหมือนกัน เขาจะไม่ถามกันว่าเบื่อหน่ายเป็นอย่างไร ลักษณะความเบื่อหน่ายเป็นธรรมชาติขั้นสูง บางทีก็เบื่อหน่ายในลักษณะที่ว่า ขึ้นพื้นฐานหยาบๆ ตัวอย่างเช่น ในจำนวน ๑๐๐% เบื่อหน่ายสัก ๓% ได้ไหม ไม่ต้องเอาหมดหรอก เอาแค่ ๓% ก็พอ

กิเลสของคนเราที่มีทั้งความหลงและความผูกพันอยู่ นี้จะไปละพร้อมกันทั้งหมดทีเดียวไม่ได้ นอกจากพระอรหันต์ผู้ที่เป็นพระอรหันต์ในคราวเดียว แต่ถ้าหากผู้บรรลุเป็น

พระอริยเจ้าชั้นโสดาบันนี้ จะไปละกิเลสเหมือนพระสกิทาคามี พระอนาคามี หรือพระอรหันต์นั้นไม่ได้ มันต้องละกิเลสตาม ภูมิธรรมของพระโสดาบันอย่างหยาบๆ ถ้าผู้บรรลุดุธรรมเป็น พระอนาคามี ก็ละกิเลสค้นหาได้ในภูมิธรรมของพระอนาคามี อันนี้อยู่ในอันดับกลาง แต่ถ้าผู้บรรลุดุธรรมเป็นพระอรหันต์ ก็สามารถจะละกิเลสค้นหาได้ทั้งหมด คือรวมยอดทั้งหมดได้ พระอรหันต์เป็นอย่างนั้น

ส่วนพระโสดาบันนี้ ถึงท่านไม่สามารถจะเป็นผู้ละกิเลส ได้ทั้งหมดก็ตาม แต่ก็รู้โทษภัยของสิ่งต่างๆ ตัวอย่างเช่น ภูมิธรรม พระโสดาบันในครั้งพุทธกาล เป็นผู้ชายกิติ เป็นผู้หญิงกิติ เรื่อง ราคะตัณหาทำให้เกิดทุกข์ก็รู้ดี แต่ก็มีคามพอใจยินดีกับราคะ ตัณหาอยู่ ยังมีความพอใจยินดีจะเสพอยู่ ก็รู้อยู่ว่าจะเสพอยู่ มันยังละไม่ได้ เป็นพระโสดาบันยังแต่งงานเหมือนคนธรรมดา มีลูกเกิดขึ้นเป็นปรกติธรรมดา อันนี้เรียกว่า ความรู้จริงมีอยู่ แต่จริงแบบหยาบๆ จริงแบบคาคาการณ์เฉยๆ แต่ยังไม่เห็นจุด นั้นอย่างชัดเจนด้วยปัญญาเฉพาะตัว จึงยังละไม่ได้อยู่นั่นเอง ฉะนั้น ภูมิธรรมพระโสดาบันจึงละกิเลสส่วนหยาบๆ ได้เท่านั้น

เลือกกินยา

เรื่องความจริงที่เล่ามานี้เป็นเรื่องสมมติตัวเดียว ธรรมทั้งหลายที่พระพุทธเจ้าอธิบายไว้ทั้งหมดก็ออกมาจากสมมติตัวเดียวนี้นั่นแหละ แต่ถ้าปัญญาไม่ดีละก็ ไม่สามารถที่จะเอาสมมตินี้มาตีแผ่ออกได้ คือแยกไม่เป็น เอาแค่สมมติอย่างหยาบๆ เช่น มะละกอลูกเดียวนี้ ตั้งแต่จำความได้จนถึงปัจจุบัน ก็รู้อยู่แต่เพียงว่า มะละกอก็ต้องทำส้มตำอย่างเดียวเท่านั้น ทำอย่างอื่นได้ไหม เช่น เอาไปผัด ไปแกง ทำไม่เป็น เพราะเขาไม่รู้รอบในวิธีการเอามะละกอไปทำอาหารอย่างอื่นได้

ในการทำงานด้วยกัน การใช้ปัญญาพิจารณาในชั้นสมมติตัวเดียว ถ้าปัญญาไม่ฉลาดก็จะพิจารณาอยู่เพียงจุดเดียวนั่น เช่น เรื่องไม่เที่ยงอย่างเดียว นั่น ลักษณะความไม่เที่ยงก็ขยายออกไปสิว่า ไม่เที่ยงอย่างไร เหตุที่ทำให้เกิดความไม่เที่ยงเป็นอย่างไร เหตุให้เกิดความทุกข์เป็นอย่างไร มันต่อเนื่องกันอย่างไรบ้าง ต้องศึกษาหาเหตุผลเฉพาะตัวให้มากขึ้นในเรื่องเหล่านี้

เมื่อศึกษามาแล้วก็ต้องเลือกให้เป็น เรียกว่า ธรรมหมวดที่

ได้ศึกษามานี้ เลือกเป็นไหม ถ้าเลือกไม่เป็น ก็จะมีปัญหา คือ
ไม่รู้จึกว่าอะไรเป็นอะไร ทำให้เสียหายได้เช่นเดียวกัน

เหมือนกับว่า ยาขวดหนึ่งมันมีหลายเม็ด ยาทุกชนิด
รวมอยู่ในขวดเดียวกัน เราจะเลือกได้ไหมว่ายามีเม็ดไหนจะถูก
กับโรคเรา ยาอะไรรู้จึกหรือเปล่า ถ้าเราไม่รู้จึก เราจะกินทั้ง
ขวดได้อย่างไร ในขวดเดียวกันนี้มันมียาอยู่หลายขนาน ยาถ่าย
ก็มี ยาแก้ไอก็มี ยาทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในนั้น มันผสมกันอยู่ เรา
จะเลือกเป็นไหมว่ายาอะไรเป็นตัวที่จะถูกกับโรคของเรา เรา
จะจับเม็ดยาขึ้นมาก็กินเลย ถูกเม็ดไหนกินเม็ดยานั้นได้อย่างไร
มันไม่ได้ มันต้องเลือกกินเฉพาะยาที่ถูกกับโรคของเราเท่านั้น
จึงจะได้ผล เม็ดไหนที่ไม่ถูกโรคของเราก็กินไว้ก่อน จะไปกิน
ทำไม เราต้องดูโรคเราเสียก่อนว่ากินยาอะไรแล้วถูกกับโรคเรา
กินยาตัวไหนจะทำลายลบล้างกัน

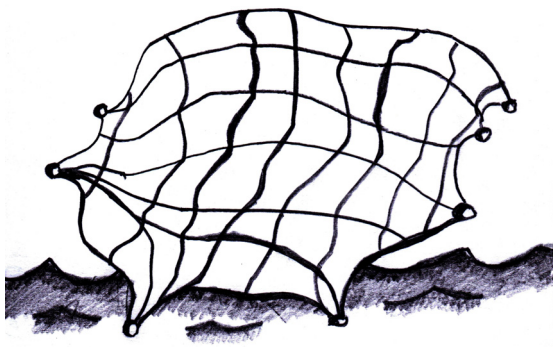
นี่ก็เช่นเดียวกัน การศึกษาธรรมะมามากๆ นั้นเราเลือก
เป็นไหม ธรรมหมวดไหนเหมาะกับตัวเรา ถูกกันได้ หรือจะเอา
ทั้งหมด ในการเอาทั้งหมด ดูว่านิสัยเรากับธรรมหมวดนั้นมัน
ถูกกันไหม ถ้านิสัยเรา วาสนาบารมีเราไม่ตรงกันกับธรรมหมวด
นั้น ถึงจะเอามาปฏิบัติมันก็ได้ผล เป็นธรรมะเหมือนกัน แต่

แก็กิลเลสตัวที่เป็นอยู่นั้นไม่ได้เหมือนกันกับยาที่ว่ามานี้เป็นยาเหมือนกัน แต่กินไปแล้วรักษาโรคไม่หาย เพราะโรคกับยาไม่ถูกกันนั่นเอง จะกินจนหมดทั้งขวดก็ไม่หาย จะกินถึงวันตายก็ไม่หาย เช่นเดียวกันกับการภวานาปฏิบัติ จะพิจารณาธรรมหมวดนี้อยู่ก็ตาม เมื่อพิจารณาไปแล้ว ธรรมหมวดนี้ไม่ถูกกับนิสัยตัวเอง พิจารณาไปก็ไม่ได้ผลเช่นเดียวกัน นี่จุดหนึ่งที่เราไม่เข้าใจกันก็คือ การเลือกหัวข้อธรรมะให้ถูกกับจริตนิสัย ถูกกับโรคที่เป็นอยู่

ตัวอย่างเช่น เมื่อสมัยหลวงพ่อยังเป็นฆราวาส ตอนนั้นรักษาคนเป็นไข้ไทฟอยด์ อีสานเรียกว่า ไข้ปากไม้ เข้าไปถามเขาว่า ยาปากไม้กินหรือยัง กินแล้ว ไม่หาย ไม่ถูก ทั้งที่เรารู้ชัดว่าเขาเป็นโรคปากไม้ ไข้ปากไม้ เราก็บอกเขาว่า เอาไปกินเถอะ ยาไข้ปากไม้ เอาไปกิน มันถูกกันมันจะหาย เขาบอกกินหมดแล้ว ยาไม่ถูกหรอก คือเขาไม่เข้าใจว่า ยาแก้ปากไม้มันมียา รักษาหลายชนิด ชื่อโรคเดียวกัน แต่มียาหลายชนิดใช้แก้โรค ไข้ปากไม้อย่างเดิวนี่ เขาคิดไม่ถึง เข้าใจว่ามียาอย่างเดียวนั่น ที่จริงไม่ใช่ ยาแก้โรคปากไม้มันมีหลายชนิด มันขึ้นอยู่กับว่า มีคนที่มีเทคนิคหาตัวยาได้แก่นๆ แข็งๆ มาใส่ มากิน มันจึงหายได้

นี่เหมือนกันกับการภาวนาปฏิบัติว่า ใครจะหาธรรม
หมวดไหนให้มันชัดๆ ให้มันถูกต้องกับนิสสัยวาสนาตัวเอง ว่า
เป็นอย่างนี้ๆ เลือกธรรมหมวดนี้มาปฏิบัติ ถ้าทำอย่างนี้ได้
การภาวนาของเราจะไม่ล่าช้า มันจะคืบหน้าก้าวหน้าไปอย่าง
รวดเร็ว เหมือนกับยาถูกโรคนั้นแหละ มันจะไม่ล่าช้า มันจะ
หายวันหายคืน ไม่กี่วันไม่กี่คืนก็หายขาดได้เลย ไม่ต้องใช้เวลา
นานเป็นเดือนเป็นปีหรอก เอาสั้นๆ ก็ได้ นี่คือนิยามถูกกับโรค

การภาวนาถ้าทำถูก เช่น เราจับธรรมะที่ถูกกับจริตของ
ตัวเราเอง ตรงกับนิสสัยวาสนาที่ตัวเองได้สร้างมา การภาวนา
ปฏิบัติมันจะใช้เวลาไม่นานนัก มันตรงกันมันก็เข้าไปเลย เหมือน
กับน็อตที่ขันกันกับตัวรถนั้นแหละ น็อต ๔ หุนเหมือนกัน แต่
มันเข้ากันได้ไหม ไม่ใช่ได้ทั้งหมดนะ น็อตบางตัว ๔ หุนเหมือน
กัน แต่เกลียวน็อตมันต่างกัน ถ้าหัวน็อตตัวเมียมันละเอียด ตัวผู้
มันหยาบ ทั้งที่มัน ๔ หุนเหมือนกัน แต่มันขันเข้ากันไม่ได้ ไม่
ตรงกัน ถ้าเกลียวกับหัวน็อตมันเหมือนกันทั้งหมด มันถึงจะเข้า
กันได้

เหวี่ยงแหหาปลา

การภาวนาก็เช่นเดียวกัน ธรรมะที่เรานำมาปฏิบัติ มันต้องตรงกันกับบารมีที่เราสร้างมาในอดีต เรื่องนี้เป็นเรื่องยากพอสมควร เพราะไม่มีใครรู้ว่าใครคนไหนสร้างบารมีมาอย่างไรในอดีต มันรู้กันได้ยากหรือไม่รู้เลย มีผู้เดียวที่รู้ได้ คือ พระพุทธเจ้า บรรดาพระสาวกทั้งหลายรู้ไม่ได้เลย

ในครั้งพุทธกาล ยังมีคนภาวนาปฏิบัติเป็นพระอริยเจ้าได้มากมายก็เพราะอย่างนี้เอง พระพุทธเจ้าเป็นธรรมะให้เขาแต่ละคนไปปฏิบัติตรงตามที่เขาวิเวกบารมีมา จึงทำให้เป็นพระอริยเจ้าได้เร็ว

แต่เดี๋ยวนี้เราสุมเตากัน การสุมเตาก็ต้องเลือก เลือกบ่อยๆ สุ่มบ่อยๆ ถ้าตัวนี้ไม่ถูกก็ปล่อยทิ้งไป เอาตัวใหม่มาแทน เลือกเอาดูสิว่าถูกไหมลักษณะนี้ พุดง่ายๆ ว่าเหวี่ยงแหไปตามยถากรรม เหวี่ยงไปเรื่อย เหวี่ยงไป ดึงขึ้นมา ดูซิมีปลาไหม ไม่มีก็เหวี่ยงใหม่ เหวี่ยงแล้วดึงขึ้นมา ดูซิมีปลาไหม ไม่มี เหวี่ยงใหม่ อยู่นั่นแหละ เหวี่ยงบ่อยๆ นี่เหมือนกัน ปัญญาเรามันต้อง

เหยียงบ่อยๆ เช่นเดียวกัน

เหยียงคืออะไร คือหาอุบายนั่นเอง เหยียงหาอุบาย
คือ การครุ่นคิดตรองหาอุบายมาคิดพิจารณาอยู่บ่อยๆ ถ้า
ทำบ่อยๆ อย่างนี้ ถ้าเราโชคดีขึ้นมาก็จะถูกกับวาสนาบารมีที่
เราสร้างมาในอดีต มันตรงกันเมื่อไร ก็เหมือนกันกับเหยียงแห
นั้นแหละ ไปถูกปลาเมื่อไร มันจะรู้ทันทีว่า ถูกแล้วๆ ทั้งที่ว่า
เราไม่เห็นตัวมัน แต่เราก็รู้ว่าถูกแล้ว เรียกว่า เหยียงเดา สุ่มเดา
จนถูก

ถ้าธรรมะที่เราปฏิบัติอยู่มันถูกกับเรา ใครเป็นคนรู้ ก็
เรานั่นเองที่จะรู้ มันไม่เหมือนธรรมดา ถ้าธรรมะกับวาสนาบารมี
เรากับใจเราตรงกันเมื่อไหร่ มันจะบอกตัวเองทั้งหมด มันเป็น
ปัจจัยตั้งในความรู้สึก ในความคิด ความเห็น ความเข้าใจ มัน
จะชัดเจน พิจารณาอะไรมันจะมีความแยบคายง่ายๆ ไปเลย
นี่คือมันตรงกัน

ถ้าไม่ตรงกันเมื่อไหร่ ความแยบคายมันจะไม่เกิดขึ้น
ความแยบคายที่ว่ามาก็เหมือนกับกินยาที่ว่ามานั้นแหละ เหมือน
กับขันนือตนั้นแหละ ถ้าเกลียวไม่ตรงกัน หมุนไม่เข้า มันป็น
เกลียวกัน มันจึงไม่ได้ผล ในทุกสิ่งถ้ามันตรงกัน มันจะได้ดี มัน

จะได้ผลง่ายขึ้น

ให้เราทั้งหลายเป็นนักภวานาปฏิบัติ ต้องขยันหมั่นเพียรขึ้น ขยันคิด ขยันตริตrong ขุดคุ้ยขึ้นมา พิจารณาในเรื่องสมมติให้มากขึ้นๆ ทุกวันๆ อย่าปล่อยวันปล่อยคืนให้ผ่านพ้นไป ชีวิตเราก็ผ่านไป แต่ปัญญาเราไม่ผ่าน อยู่ตัว หดอยู่ ไม่ได้เลย มันต้องผ่านไปตามกัน มันต้องรู้สภาพความเป็นจริงของโลกเสมอ รู้โลกสมมติตัวนี้ รู้จริงเห็นจริงตามสมมติโลก ถ้าผู้ใดมีสติปัญญา พิจารณาจนรู้จริงเห็นจริงตามสมมติโลกได้เมื่อไหร่ ผู้นั้นจะผ่านจากโลกนี้ไปในชาตินี้อย่างแน่นอน

นี้ให้อุบายธรรมะเพียงสั้นๆ ขอให้เราทุกคนได้นำอุบายนี้ไปฝึกฝนอบรมสั่งสอนตัวเองอยู่เสมอๆ อีกวันใดวันหนึ่งข้างหน้า เราก็จะเป็นคนที่รู้จริงเห็นจริงตามความเป็นจริง ดังอธิบายมานี้ ได้ให้อุบายธรรมะมา คิดว่าสมควรแก่เวลา

สองใจ

- วัตถุประสงค์ : เผยแพร่มรดกธรรมของ หลวงพ่อทูล ขิปปปัญโญ
สำหรับผู้ที่ปรารถนาความสุขในชีวิต (กามาวจร)
จนถึงผู้ที่มุ่งหวังมรรคผลนิพพาน (โยคาวจร)
- รายละเอียด : หนังสือชุดใจ ลำดับที่ 2 ถอดเทปจากธรรมเทศนา
ของหลวงพ่อทูล เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2537
ที่วัดป่าบ้านค้อ จ.อุดรธานี
- ISBN :
- พิมพ์ครั้งที่ 1 : 20 พฤษภาคม 2556
- จำนวนการพิมพ์ : 10,000 เล่ม
- ผู้จัดพิมพ์ : คณะศิษยานุศิษย์
- ถอดเทป : พิราศิณี วิมลไชยจิต
- ภาพปก : Tanawat Pisanuwongse
- ภาพประกอบ : ด.ช. ณัฐวัชต์ เนาวรัตน์พงษ์
- ลิขสิทธิ์ : ขอสงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกหรือพิมพ์ซ้ำเนื้อหา
ในหนังสือเล่มนี้ กรุณาติดต่อ KPY USA หรือ
วัดซานฟรานซิสโกมาราม

ข้อมูลการติดต่อ

San Fran Dhammaram Temple

2645 Lincoln Way, San Francisco, CA 94122

โทร. 1 (415) 753-0857

Website: watsanfran.org

E-mail: watsanfran@yahoo.com

KPY USA

19721 Scenic Drive, Redwood Valley, CA 95470

Website: kpyusa.org

E-mail: kpyusagroup@gmail.com

วัดป่าบ้านค้อ

ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านฝ่อ จ.อุดรธานี 41160

โทร. (042) 250-730-1

Website: watpabankoh.com

E-mail: watbankoh@yahoo.com

โปรดติดตามหนังสือเล่มต่อไป

“ก็ไม่ต่างอะไรกับวันวาน” (รู้ใจ)

ผู้ใดมีความประสงค์จะสมทบทุนในการจัดพิมพ์หนังสือ
เล่มต่อไป กรุณาติดต่อ soratya@yahoo.com บัญชีออมทรัพย์
ธนาคารกรุงเทพ เลขที่บัญชี 650-0-12774-8

SAN FRAN DHAMMARAM TEMPLE

SAN FRANCISCO